

سازمان عفو بین الملل

اطلاعیه مطبوعاتی

مجازات مرگ در سال ۲۰۱۸: کاهش چشمگیر اعدام‌ها در سطح جهان

- تعداد اعدام‌ها در سال ۲۰۱۸ با کاهشی ۳۱ درصدی، به پائین‌ترین سطح ظرف ده سال گذشته رسید.
- اما چندین کشور از جمله بلاروس، ژاپن، سنگاپور، سودان جنوبی و آمریکا شاهد افزایش اعدام‌ها در سال گذشته بودند.
- در خاورمیانه و شمال آفریقا اعدام‌ها در مقایسه با سال ۲۰۱۷ کاهشی ۴۱ درصدی داشت که این پائین‌ترین سطح از سال ۲۰۱۰ محسوب می‌شود.
- چین هم چنان بزرگترین مجری اعدام است و ایران، عربستان سعودی، ویتنام و عراق به ترتیب در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

سازمان عفو بین‌الملل، روز چهارشنبه ۲۰ فروردین ماه با انتشار گزارش سالانه خود درباره استفاده از مجازات اعدام در سال ۲۰۱۸، اعلام کرد که تعداد اعدام‌ها در سال ۲۰۱۸ تقریباً به میزان یک سوم کاهش یافته است و این پائین‌ترین رقم ثبت شده توسط این سازمان ظرف ده سال گذشته به شمار می‌آید. آماری که در گزارش این سازمان آمده شامل اعدام‌های صورت گرفته در چین نمی‌شود زیرا اطلاعات مربوط به اعدام به عنوان اسرار حکومتی در این کشور طبقه بندی شده است.

در کشور ایران که از مجازات اعدام به طور گسترده استفاده می‌کند، اصلاح قوانین مبارزه با قاچاق مواد مخدر کاهش چشم‌گیر ۵۰ درصدی را به همراه داشت. تعداد اعدام‌ها در عراق، پاکستان و سومالی نیز کاهش قابل ملاحظه‌ای داشت. در نتیجه این تحولات، تعداد اعدام‌ها در سطح جهان از حداقل ۹۹۳ مورد در سال ۲۰۱۷ به حداقل ۶۹۰ مورد در سال ۲۰۱۸ کاهش یافت.

کومی نایدو، دبیر کل سازمان عفو بین‌الملل می‌گوید: «کاهش چشم‌گیر اعدام‌ها گواهی است بر اینکه حتی کشورهای که عموماً به تغییر روی خوش نشان نمی‌دهند تغییر را آغاز کرده‌اند و دریافته‌اند که اعدام راه حل نیست.»

وی می‌افزاید: «علیرغم پسرقت در برخی کشورها، تعداد اعدام‌ها در کشورهایی که جزو بدترین ناقضان حق حیات به شمار می‌آیند، به طرز چشمگیری کاهش پیدا کرده است. این یک شاخص امیدوارکننده است که دیر یا زود این مجازات بیرحمانه به آنجایی که تعلق دارد یعنی بایگانی تاریخ سپرده خواهد شد.»

خاورمیانه و شمال آفریقا

بر اساس تحقیقات سازمان عفو بین‌الملل، در خاورمیانه و شمال آفریقا، تعداد کل اعدام‌ها از ۸۴۷ مورد در سال ۲۰۱۷ به ۵۰۱ مورد در ۲۰۱۸ کاهش پیدا کرده است؛ این پائین‌ترین رقم ثبت شده توسط عفو بین‌الملل از سال ۲۰۱۰ است.

این کاهش عمدتاً ناشی از کاسته شدن شدید اعدام‌ها در ایران و عراق بوده است. در ایران، در پی تغییر قانون مبارزه با مواد مخدر که سقف میزان مواد مخدری را که مشمول مجازات اعدام می‌شد افزایش داد، و همچنین تعلیق موقت اعدام‌های مرتبط با جرایم مواد مخدر، تعداد اعدام‌ها نصف شد و از ۵۰۷ مورد در سال ۲۰۱۷ به ۲۵۳ مورد در سال ۲۰۱۸ رسید. در عراق نیز یک افت ۵۸ درصدی در تعداد اعدام‌ها صورت گرفت به این ترتیب که از ۱۲۵ مورد در سال ۲۰۱۷ به ۵۲ مورد در سال ۲۰۱۸ کاهش یافت.

در خاورمیانه و شمال آفریقا، تعداد کشورهایی که دست به اعدام زدند نصف شد یعنی از ۱۰ کشور در ۲۰۱۷ به ۵ کشور در ۲۰۱۸ کاهش یافت. ایران با ۲۵۳ مورد اعدام در صدر کشورهای منطقه قرار دارد و عربستان با ۱۴۹ مورد، عراق با ۵۲ مورد، مصر با ۴۳ مورد و یمن با ۴ مورد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

بعد از چین، ایران، عربستان سعودی و عراق، کماکان بزرگ‌ترین مجریان اعدام باقی ماندند. در سال ۲۰۱۸، این سه کشور سئول ۴۵۴ مورد از اعدام‌های ثبت شده در سطح جهان و ۹۱ درصد کل اعدام‌های صورت گرفته در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا بودند.

علیرغم کاهش قابل توجه اعدام‌ها در ایران، این کشور هنوز بیش از یک سوم کل اعدام‌های ثبت شده در سطح جهان را به اجرا در آورد.

یکی از تکان دهنده ترین موارد اعدام در ایران اعدام زینب سکانوند بود که در زمان بازداشت تنها ۱۷ سال سن داشت. او طی یک محاکمه غیر عادلانه به اتهام قتل همسری که به گفته او، وی را مورد خشونت خانگی و جنسی قرار می داد، محکوم به اعدام شده بود. او گزارش کرده بود که در دوران بازداشت برای دادن «اعتراف» تحت شکنجه قرار گرفته بود.

علیرغم کاهش اعدامها در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، افزایش شدیدی در صدور احکام اعدام در طول سال گذشته مشاهده شد. تعداد احکام با افزایشی ۸۹ درصدی از ۶۱۹ مورد در سال ۲۰۱۷ به ۱۱۷۰ مورد در سال ۲۰۱۸ رسید. در سرتاسر منطقه، احکام اعدام در پی محاکمه‌های غیر عادلانه، از جمله بر پایه اعترافات که تحت شکنجه گرفته شده بود، صادر شد.

در عراق، تعداد احکام اعدام چهار برابر شد و از حداقل ۶۵ مورد در سال ۲۰۱۷ به حداقل ۲۷۱ مورد در سال ۲۰۱۸ رسید. در مصر، احکام اعدام با افزایشی ۷۵ درصدی از حداقل ۴۰۲ مورد در سال ۲۰۱۷ به ۷۱۷ مورد در سال ۲۰۱۸ رسید. این میزان بالاترین رقم ثبت شده توسط سازمان عفو بین الملل در ارتباط با مصر است. مقامات مصری سابقه‌ی هولناکی در زمینه صدور احکام دستجمعی اعدام پس از محاکمات شدیداً غیر عادلانه از جمله در دادگاه‌های نظامی و بر اساس تحقیقات معیوب و «اعترافات» گرفته شده تحت شکنجه، دارند. افزایش هولناک احکام اعدام در مصر ریشه در این عملکرد دارد. تحقیقات عفو بین الملل نشان می دهد که در برخی موارد، به خصوص در ارتباط با جرایمی از قبیل تروریسم و تحریک به خشونت، محکوم‌شدگان نمی توانستند عمل مجرمانه انتسابی را مرتکب شده باشند چرا که در زمان وقوع جرم در بازداشت پلیس به سر می بردند.

در عربستان سعودی، مقامات همچنان از مجازات اعدام برای سرکوب صداهای معترض استفاده کردند. دادستان عمومی برای چندین فعال شیعه و روحانی مذهبی که به خاطر استفاده مسالمت‌آمیز از حقوق خود در زمینه آزادی بیان، انجمن‌ها و اجتماعات مورد اتهام قرار گرفته‌اند، درخواست اعدام کرد. یکی از این افراد روحانی شناخته شده سلمان العوده بود. چهار فعال شیعه نیز به خاطر شرکت در اعتراضاتی برای ایجاد اصلاحات در استان شرقی، که اکثریت شیعه در آن سکنا دارند، تحت خطر اعدام باقی ماندند.

مقامات عربستان سعودی قانون جدیدی را در ارتباط با نوجوانان صادر کردند که بر اساس آن دیگر نمی توان کودکان کمتر از ۱۸ سال را با نظر قاضی به اعدام محکوم کرد اما جرایمی که مطابق قوانین شریعت مجازات اعدام به دنبال دارند از شمول قانون مزبور مستثنی شدند و به این ترتیب نوجوانان همچنان در معرض خطر محکومیت به اعدام باقی ماندند.

در مورد تکان دهنده دیگری از سودان، زن جوانی به نام نورا حسین در ماه مه ۲۰۱۸ به جرم کشتن مردی که به زور به ازدواج او در آمده بود و تلاش داشت به وی تجاوز کند محکوم به اعدام شد. به دنبال اعتراضات گسترده جهانی، از جمله کارزار بزرگی که توسط عفو بین‌الملل سازمان داده شد، حکم اعدام او ابطال و به پنج سال حبس تبدیل شد.

نورا به عفو بین‌الملل گفت: «زمانی که قاضی به من گفت که به مرگ محکوم شده‌ام در شوک کامل فرو رفتم. من کاری نکرده بودم که مستحق مرگ باشم. من نمی‌توانستم این حد از بیعدالتی را به خصوص نسبت به زنان باور کنم. من تا آن لحظه هرگز تصور نمی‌کردم که اعدام خواهم شد. اولین چیزی که به نظرم رسید این بود که آدم‌ها وقتی اعدام می‌شوند چه احساسی دارند. آنها در لحظه اعدام دقیقا چه کار می‌کنند؟ وضعیت من به خصوص بسیار سخت بود چون زمانی که محکوم شدم خانواده‌ام مرا طرد کرده بودند. من باید در تنهایی با این شوک روبرو می‌شدم.»

برقراری دوباره مجازات اعدام

تحقیقات عفو بین‌الملل حاکی از افزایش اعدام‌ها در بلاروس، ژاپن، سنگاپور، سودان جنوبی و آمریکا است. تایلند دست به اولین مورد اعدام از سال ۲۰۰۹ زد و رئیس‌جمهور سربلانکا، مایتریپالا سیریسنا با انتشار یک مطلب تبلیغی در ماه فوریه ۲۰۱۸ اعلام کرد که این کشور اجرای مجازات اعدام را بعد از ۴۰ سال وقفه از سر خواهد گرفت.

به گفته کومی نایدو «ژاپن، سنگاپور و سودان جنوبی بیشترین تعداد اعدام را ظرف چند سال اخیر اجرا کردند و تایلند بعد از نزدیک به یک دهه، اعدام را دوباره آغاز کرد. اما این کشورها یک اقلیت رو به کاهش را تشکیل می‌دهند. پیام من به رهبران تمام کشورهایی که هنوز به مجازات مرگ متوسل می‌شوند این است: دست به اقدامی جسورانه بزنید و به این مجازات انزجارآور همین حالا خاتمه دهید.»

بزرگ‌ترین مجریان اعدام در جهان

چین هم‌چنان بزرگ‌ترین مجری اعدام در جهان است اما ابعاد واقعی استفاده از مجازات اعدام در این کشور همچنان نامشخص است چون اطلاعات در این زمینه به عنوان اسرار حکومتی طبقه بندی شده‌اند. عفو بین‌الملل بر این باور است که [همه ساله هزاران نفر در چین به مجازات مرگ محکوم شده و اعدام می‌شوند.](#)

در یک اقدام بی‌سابقه، مقامات ویتنام تعداد اعدام‌ها را در آن کشور اعلام کردند. طبق گزارش مزبور حداقل ۸۵ اعدام در سال ۲۰۱۸ صورت گرفته است. این رقم، ویتنام را جزو پنج کشور نخست از حیث تعداد اعدام قرار می‌دهد: چین (هزاران مورد)، ایران (حداقل ۲۵۳ مورد)، عربستان سعودی (۱۴۹ مورد)، ویتنام (حداقل ۸۵ مورد)، عراق (حداقل ۵۲ مورد).

در ویتنام، مردی به نام هو دُی‌های، بر اساس اعتراف نامه‌ای که او گفته است تحت شکنجه مجبور به امضای آن شده به اتهام دزدی و قتل در سال ۲۰۰۸ محکوم به اعدام شد. او پس از ۱۰ سال همچنان در صف اعدام به سر می‌برد و اضطراب ناشی از این انتظار تأثیرات ویران‌گر شدیدی بر خانواده‌ی وی گذاشته است.

مادر او، نگوین تی لون، به عفو بین‌الملل گفت: «۱۱ سال از زمان بازداشت پسر من می‌گذرد و خانواده ما از هم پاشیده است. من دیگر تحمل این درد را ندارم. فکر کردن به این موضوع که پسر من دارد پشت میله‌های زندان عذاب می‌کشد من را به شدت رنج می‌دهد. من از جامعه بین‌المللی می‌خواهم که کمک کند خانواده ما دوباره دور هم جمع شود. شما تنها امید من هستید.»

روند جهانی به سمت لغو اعدام

در مجموع ارقام سال ۲۰۱۸ حاکی از این است که مجازات مرگ رو به کاهش است و گام‌های موثری در سراسر جهان برای خاتمه دادن به این مجازات بیرحمانه و غیر انسانی برداشته شده است.

بطور مثال [بورکینا فاسو](#) قوانین جزایی جدیدی اتخاذ کرد که از ماه ژوئن مجازات مرگ را در آن کشور لغو کرد. در ماه‌های فوریه و ژوئیه، به ترتیب [گامبیا](#) و [مالزی](#) هر دو دستوری رسمی برای تعلیق اجرای احکام اعدام صادر کردند. در آمریکا، مقررات مربوط به اعدام در ایالت [واشنگتن](#) در ماه اکتبر مغایر با قانون اساسی شناخته شد.

در جریان مجمع عمومی سازمان ملل در دسامبر ۲۰۱۸، ۱۲۱ کشور (که این تعداد تاکنون سابقه نداشته است) از فراخوان تعلیق احکام اعدام با چشم‌انداز لغو کامل مجازات اعدام حمایت کردند و تنها ۳۵ کشور رای مخالف دادند.

کومی نایدو می‌گوید: «آهسته اما پیوسته اجماع جهانی برای خاتمه دادن به استفاده از مجازات اعدام در حال شکل گرفتن است. عفو بین‌الملل ۴۰ سال است که برای توقف اعدام در سراسر جهان مبارزه می‌کند اما وقتی بیش از ۱۹۰۰۰ نفر همچنان زیر سایه هولناک اعدام هستند، ما می‌دانیم که در این مبارزه هنوز راه درازی را در پیش داریم.»

وی ادامه می‌دهد: «از بوركینافاسو تا آمریکا قدم‌های مشخصی برای الغای مجازات مرگ برداشته شده است. الان زمان آن است که کشورهای دیگر هم این مسیر را دنبال کنند. ما همه می‌خواهیم در جامعه‌ای امن زندگی کنیم اما اعدام هرگز راه چاره نیست. ما با حمایت مستمر مردم در سراسر جهان می‌توانیم برای همیشه به مجازات مرگ پایان دهیم و چنین نیز خواهیم کرد.»

در پایان سال ۲۰۱۸، ۱۰۶ کشور مجازات اعدام را برای تمام جرایم لغو کرده بودند و ۱۴۲ کشور مجازات اعدام را از قوانین خود حذف و یا در عمل اجرای آن را متوقف کرده بودند.

مجازات مرگ بیرحمانه‌ترین، غیرانسانی‌ترین و تحقیرآمیزترین نوع مجازات است. عفو بین‌الملل با مجازات مرگ در همه موارد و بدون استثنا مخالف است، صرف نظر از اینکه متهم چه کسی است، طبیعت و شرایط وقوع جرم چه بوده، فرد بیگناه است یا گناهکار و یا از چه روشی برای اعدام استفاده می‌شود.

برای اطلاعات بیشتر و یا دریافت یک نسخه از گزارش و یا تعیین وقت مصاحبه، خواهشمند است با دفتر رسانه‌ای عفو بین‌الملل در لندن، بریتانیا تماس بگیرید. مشخصات تماس:

تلفن: + ۴۴ ۲۰ ۷۴۱۳ ۵۵۶۶

ایمیل: press@amnesty.org

توییتر: [@amnestypress](https://twitter.com/amnestypress)